

ПРОЕКТ

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

Д. ШМИГАЛЬ

„09„

09

2021 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про екологічне страхування

Цей Закон регулює відносини у сфері страхування цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну державі, життю, здоров'ю та майну фізичних осіб, юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Стаття 1. Визначення основних термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) Бюро екологічного страхування (далі — Бюро) — неприбуткове об'єднання страховиків, що створюється відповідно до вимог цього Закону та утримується за рахунок коштів страховиків;

2) договір страхування цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну в результаті порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища (далі — договір екологічного страхування), — письмова угода між страхувальником і страховиком, який є членом Бюро, згідно з якою страховик бере на себе зобов'язання в разі настання страхового випадку здійснити виплату на користь держави, фізичних осіб, фізичних осіб — підприємців, юридичних осіб за шкоду, заподіяну внаслідок порушення вимог законодавства про охорону навколишнього середовища;

3) екологічне страхування — страхування цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну державі, життю, здоров'ю та майну фізичних осіб, юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

4) Єдиний державний реєстр договорів екологічного страхування — державна інформаційна система, що забезпечує збирання, облік (реєстрацію), накопичення, зберігання, захист, пошук та перегляд договорів страхування цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

У цьому Законі інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про страхування”, “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”, “Про охорону навколишнього природного середовища”.

Стаття 2. Обов’язковість страхування цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища

1. Суб’єкти господарювання, віднесені до високого ступеня ризику, зобов’язані укласти договір екологічного страхування в порядку та на умовах, встановлених цим Законом.

2. Віднесення суб’єктів господарювання до високого ступеня ризику здійснюється відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризиків від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, затверджених у порядку, визначеному Законом України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”.

Стаття 3. Об’єкт страхування

1. Об’єктом страхування цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, є майнові інтереси суб’єктів господарювання, пов’язані з обов’язком відшкодувати шкоду, заподіяну державі, життю, здоров’ю або майну третіх осіб чи навколишньому природному середовищу внаслідок порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Стаття 4. Договір екологічного страхування

1. Договір екологічного страхування укладається в порядку, визначеному Законом України “Про страхування”, з урахуванням вимог цього Закону.

2. Договір екологічного страхування підлягає обов'язковій реєстрації в Єдиному державному реєстрі договорів екологічного страхування у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Договір екологічного страхування є вчиненим з моменту внесення страхувальником першого страхового платежу та реєстрації в Єдиному державному реєстрі договорів екологічного страхування.

3. Адміністратором Єдиного державного реєстру договорів екологічного страхування, який забезпечує його функціонування та реєстрацію в ньому договорів екологічного страхування, є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

4. Предмет договору екологічного страхування страхується всіма страховиками, які є членами Бюро, з розподілом страхової суми та страхового платежу (премії) між усіма членами Бюро пропорційно частці кожного члена Бюро у гарантійних резервних фондах Бюро (співстрахування). Форма такого типового договору екологічного страхування встановлюється Кабінетом Міністрів України.

5. Договір екологічного страхування повинен містити:

- назву;
- найменування та адресу страховика;
- найменування або ім'я та адресу страхувальника;
- зазначення об'єкта страхування;
- розмір страхової суми за договором;
- перелік страхових випадків;
- розміри страхових внесків (платежів, премій) і строки їх сплати;
- страховий тариф;
- строк дії договору;
- порядок зміни і припинення дії договору;
- умови здійснення страхової виплати (страхового відшкодування);
- права та обов'язки сторін і відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору;
- інші умови за згодою сторін;
- підписи сторін.

6. Реєстрація договорів екологічного страхування в Єдиному державному реєстрі договорів екологічного страхування є безкоштовною.

Стаття 5. Страховий випадок

1. Страховим випадком при екологічному страхуванні є факт заподіяння шкоди життю, здоров'ю чи майну третіх осіб або навколишньому природному середовищу внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, що підтверджений рішенням суду, яке набрало законної сили.

Стаття 6. Страхова сума, страховий тариф, франшиза

1. Мінімальний розмір страхової суми встановлюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, з урахуванням ступеня ризику та відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

2. Страховий тариф на перші п'ять років з дати введення в дію цього Закону визначається актуарно за зверненням Бюро, з урахуванням вимог цього Закону, та затверджується Кабінетом Міністрів України. Страховий тариф на кожні наступні п'ять років визначається актуарно за письмовим зверненням Бюро та затверджується Кабінетом Міністрів України. У разі недотримання нормативних фінансових показників діяльності Бюро та членів Бюро, встановлених цим Законом, страховий тариф в межах будь-яких п'яти років може змінюватися шляхом окремого письмового звернення Бюро до відібраного за конкурсом актуарія. Порядок і умови відбору актуарія та зміни страхового тарифу встановлюються статутом Бюро.

3. При проведенні виплати страхового відшкодування за шкоду, заподіяну життю чи здоров'ю третіх осіб або навколишньому природному середовищу, франшиза не застосовується.

4. Франшиза за шкоду, заподіяну майну третіх осіб, не може бути більшою за 1 відсоток від страхової суми за договором страхування.

Стаття 7. Виплата страхового відшкодування

1. Виплата страхового відшкодування здійснюється:

за шкоду, заподіяну державі внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, — не пізніше тридцяти календарних днів з дати настання страхового випадок;

за шкоду, заподіяну майну третіх осіб, — не пізніше двадцяти календарних днів з дати настання страхового випадку;

за шкоду, заподіяну здоров'ю третіх осіб, — не пізніше десяти календарних днів з дати настання страхового випадку;

за шкоду, заподіяну життю третіх осіб, — не пізніше семи календарних днів з дати настання страхового випадку.

2. Бюро (уповноважений страховик від імені Бюро) набуває права проводити гарантійні виплати у випадку набрання законної сили рішенням суду про відшкодування шкоди, заподіяної життю або здоров'ю третіх осіб в результаті порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, за місцем здійснення господарської діяльності суб'єкта господарювання, який відповідно до цього Закону повинен був укласти договір екологічного страхування, але не уклав такий договір страхування. Виплата відшкодування (гарантійна виплата) здійснюється страховиками-членами Бюро у розмірах, встановлених судовим рішенням за рахунок коштів гарантійного резервного страхового фонду Бюро, але не більше таких лімітів відповідальності:

шкода, заподіяна життю третіх осіб, — 500 000 гривень на одну загиблу особу (але не більше 5000 000 гривень на всіх загиблих внаслідок такої події осіб);

шкода, заподіяна здоров'ю третіх осіб, — 500 000 гривень на одну потерпілу особу (але не більше 5000 000 гривень на всіх потерпілих внаслідок такої події осіб).

3. Якщо загальна кількість загиблих чи потерпілих осіб за такою подією більше 10 осіб, загальний ліміт відповідальності за такою подією розподіляється пропорційно між потерпілими та/або загиблими особами.

4. Після здійснення страховиками або Бюро гарантійної виплати Бюро набуває права регресу до відповідного суб'єкта господарювання, який не уклав договір екологічного страхування відповідно до вимог цього Закону.

5. Виплати страхових відшкодувань за договорами екологічного страхування здійснюються страховиками-членами Бюро за рахунок страхових платежів, отриманих страховиками після сплати відрахувань до Бюро, податку з доходів (страхових платежів) та витрат на перестраховування. У разі недостатності залишку коштів у страховиків, отриманих від здійснення екологічного страхування, розмір недостачі покривається за рахунок коштів гарантійного резервного страхового фонду.

6. З гарантійного резервного страхового фонду також здійснюються виплати за неплатоспроможного страховика.

Стаття 8. Бюро екологічного страхування

1. Умовою здійснення страховиком екологічного страхування в порядку, встановленому цим Законом, є наявність ліцензії на здійснення страхової діяльності у формі добровільного страхування відповідальності перед третіми особами та набуття членства у Бюро.

2. Порядок набуття членства у Бюро та перелік необхідних документів, які подаються страховиками, що мають намір здійснювати екологічне страхування, встановлюються Координаційною радою Бюро.

3. Бюро є юридичною особою, що створюється і діє відповідно до цього Закону, статуту, затвердженого загальними зборами засновників (членів) та погодженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

4. До органів управління і контролю за діяльністю Бюро та його членів належать:

Координаційна рада Бюро, що складається з шести представників, які обираються Загальними зборами членів Бюро.

Координаційна рада здійснює постійний нагляд за діяльністю Бюро та визначає основні напрями роботи виконавчого органу Бюро.

Рішення Координаційної ради Бюро є правомочними, якщо за них проголосувало більше 50 відсотків складу Координаційної ради;

2. Загальні збори членів Бюро, до складу яких входять представники всіх страховиків, що є членами Бюро. Загальні збори за погодженням Координаційної ради Бюро призначають членів виконавчого органу та здійснюють контроль за дотриманням нормативних фінансових показників діяльності Бюро, визначених цим Законом.

3. Рішення Загальних зборів Бюро є правомочними, якщо за них проголосувало більше 50 відсотків членів Бюро.

4. Дирекція Бюро, що є виконавчим органом Бюро, відповідальним за поточну діяльність Бюро та дотримання основних напрямів роботи Бюро, визначених Координаційною радою Бюро;

Бюро є саморегулювальною організацією і може встановлювати для членів Бюро правила та умови здійснення екологічного страхування, які не можуть суперечити цьому Закону. Правила і умови вступу, членства та діяльності страховиків у складі Бюро є однаковими для всіх страховиків.

5. Усі члени Бюро здійснюють страхування, перестрахування, виплати страхових відшкодувань на однакових умовах. Встановлення будь-яких умов для окремих членів Бюро забороняється.

6. Кошти страховиків, які розміщені в фондах Бюро, повинні бути представлені високоліквідними, прибутковими та інвестиційно привабливими активами.

Стаття 9. Фонди Бюро екологічного страхування

1. У складі Бюро створюються:

гарантійний резервний страховий фонд;

фонд попереджувальних заходів;

фонд забезпечення господарської діяльності Бюро;

фонд коригування рентабельності страховиків.

2. Гарантійний резервний страховий фонд призначений для гарантування виплат страхових відшкодувань членами Бюро при настанні страхових випадків. Гарантійний резервний страховий фонд формується за рахунок вступного гарантійного внеску страховика, який має намір набути статус члена Бюро, та відрахувань з отриманих страхових платежів (премій) за договорами екологічного страхування, укладеними відповідно до вимог цього Закону.

3. Вступний гарантійний внесок страховика протягом першого року діяльності Бюро становить 2 000 000 гривень. Розмір вступного гарантійного внеску страховиків на наступні роки діяльності Бюро встановлюється Загальними зборами Бюро за погодженням Координаційної ради Бюро з урахуванням актуарних розрахунків, але не може бути меншим суми, еквівалентної 100 000 (сто тисяч) євро за офіційним курсом Національного банку України.

4. Розмір відрахувань зі страхових платежів (премій) до гарантійного резервного страхового фонду протягом першого року діяльності Бюро становить 15 відсотків від страхових платежів за договорами екологічного страхування. Розмір відрахувань зі страхових платежів (премій) до гарантійного резервного страхового фонду на наступні роки діяльності Бюро встановлюється Загальними зборами Бюро за погодженням Координаційної ради Бюро з урахуванням актуарних розрахунків, але не може бути меншим 15 відсотків від страхових платежів.

5. Порядок формування та використання гарантійного резервного страхового фонду визначається положенням про такий фонд, що затверджується Координаційною радою Бюро за поданням виконавчого органу.

6. Фонд попереджувальних заходів Бюро призначений для формування додаткових гарантій та покриття непередбачуваних збитків, у разі настання страхових випадків, страхові відшкодування за якими

можуть перевищити кошти, наявні у гарантійному резервному страховому фонді, та наявні ліквідні страхові резерви членів Бюро.

7. Розмір відрахувань зі страхових платежів (премій) до фонду попереджувальних заходів протягом першого та другого років діяльності Бюро становить 25 відсотків від страхових платежів за договорами екологічного страхування. Розмір відрахувань зі страхових платежів (премій) до фонду попереджувальних заходів на наступні роки діяльності Бюро встановлюється Загальними зборами Бюро за погодженням Координаційної ради Бюро з урахуванням актуарних розрахунків, але не може бути меншим 25 відсотків від страхових платежів.

8. У разі відсутності непередбачуваних збитків накопичені за перші два роки дії цього Закону кошти фонду попереджувальних заходів спрямовуються на фінансування заходів з модернізації та впровадження превентивних заходів зменшення ймовірності настання страхових випадків у майбутньому у суб'єктів господарювання, щодо яких за останні три роки не було страхових випадків, таким чином:

протягом третього року діяльності Бюро — у розмірі 25 відсотків від отриманих відрахувань до фонду попереджувальних заходів за перший рік

протягом четвертого року діяльності Бюро — у розмірі 50 відсотків від отриманих відрахувань до фонду попереджувальних заходів за перший рік та 25 відсотків від отриманих відрахувань за другий рік;

протягом п'ятого року діяльності Бюро та в наступні роки — у розмірі 50 відсотків від отриманих відрахувань до фонду попереджувальних заходів за другий рік та 25 відсотків від отриманих відрахувань за третій рік.

9. Виплати суб'єктам господарювання, щодо яких за останні три роки не було страхових випадків, з фонду попереджувальних заходів здійснюються пропорційно до частки суб'єктів господарювання, у яких за останні три роки страхові випадки відсутні, до загальної кількості страхових платежів за відповідний період за договорами екологічного страхування.

10. Перелік заходів з модернізації та впровадження превентивних заходів зменшення ймовірності настання страхових випадків у майбутньому, фінансування яких можливе за рахунок фонду попереджувальних заходів, затверджується Кабінетом Міністрів України.

11. Порядок формування та використання фонду попереджувальних заходів визначається положенням про фонд, що затверджується Координаційною радою Бюро за поданням виконавчого органу.

12. Фонд забезпечення господарської діяльності Бюро призначений для здійснення Бюро господарської діяльності.

13. Розмір відрахувань зі страхових платежів (премій) до фонду забезпечення господарської діяльності Бюро протягом першого року діяльності Бюро становить 9 відсотків. Розмір відрахувань зі страхових платежів (премій) до фонду забезпечення господарської діяльності Бюро на наступні роки діяльності встановлюється Загальними зборами Бюро за погодженням Координаційної ради Бюро з урахуванням актуарних розрахунків. Одноразовим внеском до фонду господарської діяльності Бюро при набутті страховиком статусу члена Бюро є сплата 10 відсотків від вступного гарантійного внеску страховика.

14. Фонд коригування рентабельності страховиків призначений для додаткового покриття зобов'язань страховиків за договорами екологічного страхування. Відрахування страховиків до фонду коригування рентабельності страховиків є витратами страховиків, а кошти, наявні у фонді коригування рентабельності страховиків, є коштами Бюро, що використовуються з цільовим призначенням проведення актуарних розрахунків, автоматизацію електронних систем та з іншим цільовим призначенням, визначеним Координаційною радою Бюро.

15. Кошти, перераховані до фондів Бюро (крім коштів, перерахованих до фонду забезпечення господарської діяльності Бюро та фонду коригування рентабельності страховика), вважаються грошовими коштами членів Бюро та приймаються у розрахунках на підтвердження та покриття активів, зобов'язань та страхових резервів як грошові кошти, розміщені на депозитних рахунках у банках.

16. Бюро здійснює персоніфікований облік наявних у Бюро коштів, перерахованих кожним членом, з розрахунком частки коштів кожного члена у фондах (крім фонду забезпечення господарської діяльності Бюро).

Стаття 10. Нормативні фінансові показники

1. Плановий норматив витрат та рентабельності членів Бюро при укладенні договорів екологічного страхування становить 15 відсотків.

2. Якщо у звітному році фактичний показник рентабельності членів Бюро при укладенні договорів екологічного страхування становить більше 15 відсотків, такі члени Бюро повинні протягом 3-х місяців з дати підбиття підсумків роботи Бюро за звітний період сплатити до фонду коригування рентабельності страховиків суму коштів, що є перевищенням між фактичним рівнем рентабельності при укладенні договорів екологічного страхування за звітний період і плановим нормативом рентабельності членів Бюро.

3. Якщо у звітному році фактичний показник рентабельності членів Бюро становить менше 10 відсотків, Бюро повинно протягом 3-х місяців з дати підбиття підсумків роботи Бюро за звітний період сплатити страховикам за рахунок коштів фонду коригування рентабельності

страховиків кошти, що є недоотриманими коштами до нормативного рівня рентабельності страховиків. У разі відсутності достатньої кількості коштів у фонді коригування рентабельності страховиків його поповнення здійснюється за рахунок фонду попереджувальних заходів.

4. За результатами коригування рівня рентабельності страховиків Бюро за погодженням Координаційної ради ініціює зміну актуарних розрахунків для підтвердження страхових тарифів, що застосовуються.

Стаття 11. Відповідальність за порушення вимог цього Закону

1. Діяльність суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, що провадиться з порушенням вимог цього Закону може бути зупинена повністю або частково, до виконання вимог цього Закону.

2. Виробництво (виготовлення) або реалізація продукції, виконання робіт, надання послуг суб'єктами господарювання можуть бути зупинені повністю або частково виключно за рішенням суду за позовом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, його територіальних органів.

3. Відновлення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг суб'єктами господарювання після його зупинення можливе з моменту отримання центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, його територіальними органами повідомлення суб'єкта господарювання про усунення ним усіх встановлених судом порушень.

4. Державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами господарювання вимог цього Закону здійснює центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, в порядку, визначеному Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через шість місяців з дня набрання чинності цим Законом, крім частини першої статті 2, яка набирає чинності через один місяць з дати прийняття Кабінетом Міністрів України

нормативно-правових актів, передбачених цим Законом, та частин другої і третьої статті 7, які набирають чинності через три роки з дня набрання чинності цим Законом.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Законі України “Про страхування” (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 7, ст. 50 із наступними змінами):

частину третю статті 6 доповнити реченням такого змісту:

“Особливості екологічного страхування визначаються Законом України “Про екологічне страхування”.”;

статтю 13 доповнити частиною такого змісту:

“Страховики, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності у формі добровільного страхування цивільної відповідальності перед третіми особами, зобов’язані утворити Бюро екологічного страхування, яке має бути юридичною особою та утримуватися за рахунок коштів страховиків.”;

статтю 18 доповнити частиною такого змісту:

“Особливості укладення договорів екологічного страхування визначаються Законом України “Про екологічне страхування”.”;

2) статтю 49 Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища” (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 41, ст. 546; 2004 р., № 45 ст. 501; 2009 р., № 24, ст. 297) після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

“Цивільна відповідальність за шкоду довкіллю, заподіяну внаслідок порушення вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, підлягає страхуванню на підставах та умовах, встановлених законодавством України.”.

У зв’язку з цим частини другу і третю вважати відповідно частинами третьою і четвертою;

3) статтю 50 Закону України “Про природно-заповідний фонд України” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 34, ст. 502) викласти в такій редакції:

“Стаття 50. Страхування природно-заповідного фонду

Для компенсації шкоди, заподіяної на територіях та об’єктах природно-заповідного фонду внаслідок стихійних природних явищ чи промислових аварій і катастроф, може проводитися страхування заінтересованих підприємств, установ та організацій. У порядку, що визначається законодавством України, можуть бути встановлені інші види страхування природно-заповідного фонду.”;

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**

